საქართველოს მემარცხენე სოც.-ფედ. სარევ. პარტია.

წელიწადი მესამე

ტფილისი

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „სრიგუნა“ ღირს
თვეში ერთად 5.000.000 მან.
ცალკე ნომერი უველგან 400,000 მან.
redakcia და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 20 კაპ. ჩვეულებრივ ნომერში
4 „ 15 „ „ „
საგანგებო ნომერში
1 გვ. — 1 მ. 50 ჯ. ჩერვონეცი
4 „ 1 მ. — „

№ 599 ოთხშაბათი, ოქტომბრის 17 1923 წ. უოველდღიური გაზეთი ფასი 400,000

კვირას, ოქტომბრის 21-ს,
ტფილისში, პარტიულ კლუბში

გაიხსნება საქ. მემარცხ. სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევ. პარტიის

კონფერენცია

განსახილველი მომავალ პარტიულ ყრილობაზე გასარჩევი საკითხები. კონფერენციას გადამწყვეტი ხმის უფლებით ესწრება თითო წარმომადგენელი ყველა საქალაქო და სამაზრო კომიტეტებისა.

გერმანიაში

გერმანიაში კრიზისი გრძელდება და მწვავდება. ორივე მოპირდაპირე ძალები ირაზმებიან. საქსონიაში და ტიურინგიაში უკვე შესდგა სოციალისტური მთავრობა. ამასვე მოითხოვს ბრაუნშვეიგის და ბერლინის ფაბკომებიც. ერთი სიტყვით სოციალისტური მთავრობათა შედგენა მორიგი საკითხია გერმანიის ნაწილებში. წინააღმდეგ სოც.-დემოკრატებისა მუშათა ერთიანი ფრონტი ხორციელდება და უეჭველია ეს ნიშნავს მეორე ინტერნაციონალის გარიყვას. ცნობილი ჰილფერდინგი გამოტყდა და განაცხადა ორგანიზაციის კრებაზედ ბერლინში, რომ სოც.-დ—ები არასდროს არ ყოფილან ასეთ სატირალ მდგომარეობაშიო. სოც.-დემოკრატია გაკოტრდა მსოფლიო მაშტაბით და მასთან ერთად მისი იდეოლოგიური საფუძველი.

გერმანიის მუშათა კლასი წინააღმდეგ მათი ბელადებისა ადგენენ საერთო ფრონტს, ადგებიან რევოლუციის გზას და უერთდებიან III ინტერნაციონალის ლოზუნგებს. ეს არის რევოლიუციონური ძალების დარაზმვა საიერიშოდ. ეს არის რევოლიუციის წინადღეები.

სწორედ ამის მოლოდინში სათანადო ზომებს ღებულობს კონტრ-რევოლიუციაც: ბავარიაში ფაშისტური დიქტატურა დამყარდა. რეიხსტაგმა გერმანიის ცენტრალი მთავრობა განსაკუთრებული უფლებებით აღჭურვა. ესეც დარაზმვაა კონტრ-რევოლიუციონურ ძალების. ამ რიგად გერმანიაში სწარმოებს ორივე ბანაკში მზადება საიერიშოდ. საქმე ისაა, ვინ მოახერხებს და დროს მოიგებს, ვინ მოასწრებს დარაზმვას, რომ იერიშზედ გადავიდეს, ანის მოიგერიოს, თუ მოწინააღმდეგემ დაასწრო.

გერმანია ფედერატიული სახელმწიფოა და ახლა აშკარაა თუ რა დიდი უპირატესობა აქვს რევოლიუციონურ ბრძოლაში ამ ფორმას. გერმანია რომ უნიტარული რესპუბლიკა იყოს, მაშინ შეუძლებელი იქნებოდა საქსონიაში და ტიურინგიაში სოციალისტური მთავრობის შედგენა. მაშინ ცენტრში გადაწყდებოდა ყველაფერი და მაშასადამე მთელ გერმანიაში უნდა გამეფებულიყო შტრეზემანის დიქტატურა. დღეს კი ეს შეუძლებელი გამხდარა, რადგან გერმანიის ნაწილებს თავისი საკუთარი მთავრობები ჰყავთ.

ასე რომ გერმანიის რევოლიუციაში მოსალოდნელია ისეთვე მოვლენები, როგორსაც ადგილი ჰქონდა რუსეთში:

ზოგგან სოციალისტები იქნებიან გაბატონებულნი და ზოგგან ფაშისტები. მაგრამ იქაური სოციალისტები და რევოლიუციის ბედი გაცილებით უკეთეს პირობებში არიან, ვიდრე რუსეთის ბოლშევიკები იყვნენ: დღეს უდიდესი ფედერაცია მსოფლიოში, საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირი რევოლიუციის მხარეზეა და რასაკვირველია ნებას არავის მისცემს, რომ რევოლიუცია ჩაახშონ.

დღიური

— **გერმანიაში უწესოებანი უსურსათობის ნიადაგზედ უფრო და უფრო ფართო ხასიათს იღებენ.**

— **გენერალ მიულერმა ხელმეორედ უბრძანა დაშლა პროლეტარულ რაზმებს.**

— **გერმანიის სოც.-დემ. პარტიის ორგანიზაციების თითქმის $^2/_3$ პროტესტს აცხადემს ცეკას მოქმედების გამო.**

პარიზი. საფრანგეთში შესდგა სალიკვიდაციო კომისია, რომელმაც უნდა საბოლოოდ გამოარკვიოს ყოფილ მეფის მთავრობის დავალიანება საფრანგეთისადმი.

უცხოეთი

მოსკოვი. მთავრობის ცნობით თოფის წამლის საწყობის აფეთქება, რომელსაც დიდი მსხვერპლი მოჰყვა, არ იყო შემთხვევითი, არამედ აქ ბოროტმომქმედთა ხელი ურევია

პრაგა. იტალეთის დიდმა ფაშისტურმა საბჭომ დაადგინა უკანვე მიიღოს როკკა. მუსოლინმა გააკეთა მოხსენება პარტიის მდგომარეობაზედ, რომლის უმთავრესი თეზისებიც შემდეგია; 1) მილიცია, რომელიც ფაშიზმის დასაცავად არის შექენილი, უნდა იდგეს ყოველგვარ მიმდინარეობის გარეშე პარტიის შიგნით. 2) ფაშიზმი არ ესწრაფის სხვა პარტიებთან თანამშრომლობას, მაგრამ არც უარსჰყოფს მას. 3) პარტიის რწმუნებულთა ფუნქციები სასტიკად უნდა განისაზღვროს პრეფექტთა ფუნქციებისაგან.

კოვნო. (ლიტვა) გამოცხადებულია 1897—1899 წლებში დაბადადებულ და თადარიგში გადარიცხულ პირთა ჯარში გაწვევა. იწვევენ ჯარში აგრეთვე 1895—1902 წ. დაბადებულ პირთ, რომელთაც ჯერ ბეგარა არ მოუხდიათ.

ვენა. რუმინეთის ფაშისტურ პარტიიდან გამორიცხულმა პადიანუმ და ჩორანუმ რუმინეთის მთავრობას, აცნობეს, რომ მზადდება ახალი ფაშისტური შეთქმულება, მთელ რიგ ფინანსისტთა და პოლიტიკურ მოღვაწეთა მოკვლის მიზნით, ამის გამო ფაშისტურ წრეებში მოახდინეს ჩხრეკა. ბუქარესტსა და იასსაში დააპატიმრეს რამდენიმე მეთაური ფაშიზმისა. ბანატში გამოცხადებულია საალყო წესები.

ვენა. რუმინიის ჯარში იზრდება დეზერტირობა. სემიგრალიაში რუმინეთის ჯარის დეზერტირებმა შეადგინეს რაზმები, თითოში 500 კაცი, რომელნიც მისდევენ ცარცვა-გლეჯას.

პეკინი. (ჩინეთი). სუნ-იატ-სენმა და სხვა საშუალო და სამხრეთ ჩინეთის გენერლებმა უარი სთქვეს კია-ტზაო-კუნას ჩინეთის პრეზიდენტად ცნობაზედ

პარიზი. კონსტანტინოპოლში იხსნება მოლაპარაკება ოსმალეთ-ავსტრიის დიპლომატიურ მოლაპარაკების აღსადგენად.

ბერლინი. იტალეთის მთავრობა დაჟინებით მოითხოვს თავის დაშვებას ტანჯერის კონფერენციაზედ. ინგლისი და საფრანგეთი ეწინააღმდეგებიან მას.

მუშათა მოძრაობა.

ჰელსინგფორსი. გაზეთი „სოციალ-დემოკრატენი“ აღნიშნავს, რომ ფაშისტებმა არ იკმარეს კომპარტიის მოსპობა და თავი ტერორი მიმართეს პროფკავშირთა და სოც.-დემ. წინააღმდეგ. რეაქციონური ორგანო სოც.-დემ. პარტიას ბრალს სდებს სახელმწიფო ღალატში და მოითხოვს მის დაშლას.

სტოკჰოლმი. შვეიცის პროფკავშირთა ცენტრალურმა საბჭომ ფინეთის საელჩოს სტოკჰოლმში გაოასცა პროტესტი, ფინეთში მუშათა ორგანიზაციების დევნის გამო.

სტოკჰოლმი, ნორვეგიაში სწარმოებს არჩევნები კომპარტიის ყრილობაზედ დელეგატების გასაგზავნად.

„ზაკროსტას“ ცნობები 14 ოქტომბრიდან.

გერმანიის ამბები.

გერმანიაში უსურსათობის ნიადაგზედ მღელვარება გრძელდება. დიუსელდორფში და გილზენკირხენში მღელვარებამ იქამდე მიიყვანა, რომ პოლიცია მის ჩასაქრობად უძლური გამოდგა, ვიდრე საქმეში არ ჩაერია საოკუპაციო ჯარი. საოკუპაციო მთავრობამ დიუსელდორფში აღკრძალა ქუჩებში მოძრაობა საღამოს 9 საათის შემდეგ. აახენში ბელგიის საოკუპაციო მთავრობამ აღკრძალა ყოველგვარი მანიფესტაცია. უწესოებანი ხდება მთელს ოკუპაცია ქმნილ ტერიტორიაზედ. რურის ოლქში ამ დღეებში მოელიან დიდძალ მუშების დათხოვნას. პირველ რიგში დაითხოვენ ახალგაზრდებს 20 წლის ქვევით.

გესსენისა და ტიურინგიის საზღვარზედ, მეინინგენში მცხოვრებლებსა და რეიხსვერის ჯარის შორის მოხდა სისხლის მღვრელი შეტაკება. ჯარის უძლურების გამო, იძულებული იყვნენ გამოეწვევნათ კიდევ ერთი რაზმი რეიხსვერისა, უწესოების ჩასაქრობად.

პოლონეთის ზემო-სილეზიიდან გერმანიის ზემო-სილეზიაა ემუქრება საშიშროება გაფიცვების გავრცელებისა, რამდენიმე მაღაროში გაფიცვა უკვე გამოცხადდა.

ბერლინში ბრბომ დაარბია ცენტრალური ბაზარი, საიდანაც გაიტაცა პური და სურსათი.

გერმანიის რწმუნებულს პარიზში ხელმეორედ დაევალა. ინახულოს პუანკარე და მოელაპარაკოს რურში მუშაობის განახლების შესახებ.

რეიხსვერის სარდალმა გენერალ მიულერმა გაიმეორა ბრძანება პროლეტარულ რაზმების დაშლისა და მოქმედების კომიტეტების დაარსების აღკრძალვის შესახებ, რაზედაც საქსონიის მთავრობამ უპასუხა, რომ განკარგულება უკანონოა, ვიდრე მას არ დაამტკიცებს სამოქალაქო კომისარი. უკანასკნელი მოლაპარაკებას აწარმოებს მიულერთან განკარგულების გაუქმების შესახებ.

სამხედრო მთავრობამ აღკრძალა საქსონიის პროლეტარულ თავდაცვის ორგანიზაციების ყრილობა ხემნიცში.

საქსონიის მრეწველნი შუამდგომლობენ გერმანიის მთავრობის წინაშე, რათა გაუქმებულ იქმნეს საქსონიის მთავრობის ბრძანება მუშათა დათხოვნის აღკრძალვის შესახებ.

გამოქვეყნდა შტრეზემანისა და სტინესის მიწერ-მოწერა მსხვილ მრეწველთა მიერ წარდგენილ მოცხოვნილებების შესახებ მიწერ-მოწერაში სტინესა ხაზს უსვამს, რომ მრეწველებმა მოთხოვნილება კი არ წარუდგინეს მთავრობას, არამედ მისცეს შეკითხვები.

საპასუხო წერილში შტრეზემანი აღნიშნავს, რომ მთავრობას არ შეუძლიან არც მიწოდებულ საკონტრიბუციო ნახშირის უზრუნველყოფა და არც კონფისკაცია ქმნილ ნახშირზედ ხარჯის მოხსნას შესახებ განკარგულება გამოცემულია უკვე, ხოლო იმ პირობით, თუ მრეწველნი ნახშირს გაიაფებენ. მთავრობა მრეწველებს უფლებას აძლევს აწარმოონ მოლაპარაკება საოკუპაციო მთავრობასთან, ხოლო ნებას არ აძლევს მოაწერონ ხელი სახელმწიფოებრივი ხასიათის ხელშეკრულებაზედ. მრეწველებს არა აქვთ უფლება დამოუკიდებლად გადასწყვიტონ იმ რეინის გზების ექსპლოატაციის საკითხები, რომელიც ეკუთვნიან მთელ სახელმწიფოს.

სამუშაო დღე გადასწყდება საკანონმდებლო წესით.

გერმანიის გზათა მინისტრმა მიმართა ოკუპაცია ქმნილ ოლქების რკ. გზელებს და მოუწოდებს მით განახლონ მუშაობა 17 ოქტომ.

„ფორვერტსში“ დაბეჭდილია სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის მთელ რიგ საოლქო კომიტეტების რეზოლიუციები, რომელნიც პროტესტს უცხადებენ ცეკას პოლიტიკას. „ფორვერტსის“ ანგარიშით, თითქმის ორი მესამედი ყველა ორგანიზაციებისა ცეკას მიმართ ოპოზიციაში იმყოფება.

ს. ს. რ. კ. ცნობის გარშემო

ბერლინი. გერმანიის ფინანსთა სამინისტრომ გააუქმა 1919 წ. კანონი, რომლითაც აღკრძალული იყო გერმანიაში საბჭოთა ვალიუტის შეტანა და მით გარიგებების წარმოება. გაზეთები ამ გარემოებას სთვლიან საბჭოთა ვალიუტის ნახევრად ოფიციალურად ტრიალის დასაწყისად.

მოსკოვი. ფრანკფურტის ბაზრობაზედ ოფენბახის სავაჭრო პალატამ ს. ს. რ. კ. სავაჭრო წარმომადგენელს გერმანიაში წინადადება მისცა, მიაწოდოს რუსეთმა ოფენბახის ტყავეულობის ქარხნებს ნედლი მასალა. სამხრეთ-გერმანიის კანაფის ქარხნების წარმომადგენელნი მეტად დაინტერესდნენ რუსეთის სელით.

ტოკიო. იაპონიის გარეშე საქმეთა სამინისტრო უარჰყოფს ცნობას, ვითომც ამერიკამ სესხის მიცემის პირობად დაუდვა, უარი სთქვას ს. ს. რ. ა. მოლაპარაკებაზედ.

ახალი ამბები

—ა. წ. 21 ოქტომბერს, კვირას საღამოს 6 ს. განათლებას მუშაკთა სახლში (კოლუბნის ქ. № 3) დანიშნულია საქ. განათლების მუშაკთა კავშირთან არსებულ სამეცნიერო მუშაკთა სექციის საზოგადო კრება.

დღის წესრიგშია:

1. ბიუროს მუშაობის ანგარიში ა. წ. ივნისიდან—ოქტომბრის თვემდე.
2. დელეგატის გაგზავნა მოსკოვში სამეცნიერო მუშ. სექციის ყრილობაზე.
3. მიმდინარე საკითხები.

თუ საკმაო რიცხვი წევრებისა არ დაესწრო, საღ. 6 საათზე, ხელმეორედ შესდგება იმავე შენობაში საღამოს 7 ს. რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს, კრება კანონიერად იქნება ცნობილი.

— ა. წ. 18 ოქტომბერს, საღამოს 7 ს. განათლების მუშაკთა სასლში შესდგება გეოგრაფიის და ბუნების მეტყველების ქ. სექციის წევრთა კრება.

19 ოქტომბერს, საღამოს 6 ს. შესდგება ქართულ ენის ქ. სექციის წევრთა კრება.

ამავე დღეს, საღამოს 7 ს. შესდგება კრება ფიზკულტურის ქ. სექციაში მსურველ მომუშავეთა.

ორშაბათს 22 ოქტომბერს, საღამოს 7 ს. შესდგება გალობა-მუსიკის ქ. სექციის წევრთა კრება.

— **სახკოლო ადმინისტრაციის ხათემო სისტემა.** მომდინარე სამოსწავლო წელს მასწავლებელთა კონფერენციის დადგენილებით შემოღებულია ადმინისტრაციის სათემო სისტემა ე. ი. ყველა სკოლები თვითეული თემისა ემორჩილებიან ერთ სასკოლო ადმინისტრაციას.

— **შრომის კომისარიატის კოლეგიაში.** საქ. სახ. კომისართა საბჭომ დაადგინა შრომის სახ. კომისარიატის კოლეგიაში დამტკიცდეს წევრად ამხ. ცომაია.

— **შრომის ბირჟა.** 15 ოქტომბერს შრომის ბირჟაში აღრიცხვაზე გამოცხადდა—547 უმუშევარი ახლად ჩაეწერა 200 უმუშავარი. გაიგზავნა სამუშაოზე 203 უმუშავარი.

— **ქართული კლასები სახელმწიფო კონსერვატორიაში.** სახელმწიფო კონსერვატორიაში დაარსდა ქართული მუსიკალური კლასები. ხელმძღვანელად მიწვეულია კომპოზიტორი ია კარგარეთელი.

— **პოლიტსელთა კურსები.** ამ თვის დამლევს შესდგება ქართულ დივიზიასთან არსებულ პოლიტიკურ ხელმძღვანელთა კურსების მსმენელების გამოსაშვები გამოცდები.

— **ინვალიდების საერთო კრება.** 18 ოქტ. საღამოს 5 საათზე დანიშნულია მე-3-ე ინვალიდების სახლში ინვალიდების საერთო კრება.

— **სამაზრო ყრილობა გლეხთა კომიტეტებისა.** 30 ოქტომბერს ქუთაისში გაიხსნება სამაზრო ყრილობა საგლეხო კომიტეტებისა.

— **ქურდობა.** მე-6 ე სამილიციო რაიონში 13 ოქტ. გაქურდული იქნა გუგუშვილის ბინა, საიდგანაც წაღებულია სხვა და სხვა ნივთები, ღირებული სამ მილიარდ მანეთისა.

— **ქურდის შეპყრობა.** 13 ოქტ. მილიციის თანამშრომელ გაბუნიას მიერ შეპყრობილი იქნა რუბენ არუთინოვი, რომელიც 10 ოქტ. გაიქცა მე-9-ე რაიონის სამმართველოდგან.

— **ინციდენტი „ახალ წრეში“.** 13 ოქტ. ღამის 1 საათზე, ახალ წრეში მოუხდა შალვა ჩხეტიას და ვარლამ ანთელავას ინციდენტი. ინციდენტის დროს ჩხეტიამ რევოლვერით სასიკვდილოდ დასჭრა მოქ. მალაქია ანთელავა და პავლე კავჟარაძე, რომლებიც გადაგზავნილნი იქნენ საავადმყოფოში. ჩხეტია დაპატიმრებულია. კვლევა-ძიება სწარმოებს.

— **ბოროტ-მომქმედების შეპყრობა.** 13 ოქტომბერს შეპყრობილი იქნა ბოროტ-მომქმედი ნიტენკო, რომელსაც ბრალდებოდა სხვა და სხვა ქურდობა.

— **ქურდობა.** გაცარცული იქნა ა. კ. მომარაგების კომისარიატის კაბინეტი, საიდგანაც წაღებულია სხვა და სხვა ნივთები, ღირებული 35 ჩერვონეცისა. ეჭვით შეპყრობილია შიკრიკი გაბრიჩიძე.

— **ქურდის შეპყრობა.** შეპყრობილი იქნა მოქ. თევდორე ბურლაკოვი, რომელსაც ბრალდებოდა სხვა და სხვა ნივთების მოპარვა.

— **პატიმრის შეპყრობა.** შეპყრობილი იქნა პატიმარი შალვა გოცირიძე, რომელიც 6 სექტემბერს გაიქცა მე-10 ე რაიონის საპატიმროდგან.

— **მუშათა ორი ახალი ფაკულტეტი.** სახელმწიფო კონსერვატორის გამგეობამ დაადგინა მომდინარე წელს დაარსოს კიდევ მუშათა ორი ახალი ფაკულტეტი.

— **დახმარება გერმანიის პროლეტარიატს.** თუთუნის ქარხანა „პროლეტარის“ მუშებმა გადასწყვიტეს დღიური შემოსვლის ხელფასი გადასდონ გერმანიის პროლეტარიატის სასარგებლოდ.

— **მუსიკოსი ილია აბაშიძის დანიშვნა.** ტფილისის მე-2-ე კონსერვატორიის ინსპექტორი ილ. აბაშიძე დანიშნა ქუთაისის სამუსიკო სასწავლებლის დირექტორათ.

— **სეზონი მუშათა კლუბში.** მუშათა ცენტრალურ კლუბში ქართული წარმოდგენების სეზონი გაიხსნება პირველ ნოემბრისათვის.

— **ალ. უაზბეგის ხსოვნის აღსანიშნავად.** 10 დეკემბერს სრულდება 20 წელიწადი ალ. უაზბეგის გარდაცვალებიდგან. ამ დღეს სრ. საქ. მწერალთა კავშირი გამართავს საზეიმო საღამოს უაზბეგის ხსოვნის აღსანიშნავად.

— **ლიტერატურული ხუთშაბათები.** ოქტ. ხელოვანთა სასახლეში სრულიად საქ. მწერ. კავშირი ხსნის ლიტერატურულ ხუთშაბათებს.

— **ანასტასია ერისთავ-ხოშტარიას ნაწერების გამოცემა.** სახელმწიფო გამომცემლობამ გადასწყვიტა გამოსცეს ანასტ. ერისთავ-ხოშტარიას ნაწერები.

— **ვალიუტის კურსი.**

16 ოქტომბერი.

ჩერვონეცი	63,500,000 მ.
სტერლინგი ეფექ.	56,000,000 „
ჩეკი.	52,500,000 „
დოლარი ეფექ.	12,900,000 „
ჩეკი.	12,000,000 „
ოსმალური ლირა	6,800,000 „
საბჭოთა ფული	12,500 „

პარტიაში

— ოთხშაბათს, ოქტომბრის 17-ს, საღამოს 7 საათზე, დანიშნულია ტფილისის კომიტეტის სხდომა.

ყველა წევრები ვალდებულნი არიან გამოცხადნენ სწორედ დანიშნულ დროს.

ოთხშაბათს ოქტომბრის 17-ს საღამოს 7 საათზე შესდგება მორიგი სხდომა ტფ. მე-11, სარაიონო კომიტეტის. განსახილველია **გადაუდებელი** და ფრიად სასწრაფო საკითხები. ამხანაგებს ვთხოვთ აუცილებლად გამოცხადნენ აღნიშნულს დროზე.

მდივანი.

—

ხუთშაბათს, ოქტომბრის 18-ს, ცენტრალურ კლუბში (კეცხოველის ქ. № 1 ყოფილი ლორის-მელიქოვის ქ. № 1) საღამოს 7 საათზე დანიშნულია ამხ. სტუდენტების კრება. განსახილველია გადაუდებელი საკითხები. დასწრება სავალდებულოა.

სტუდენტთა კომიტეტი.

მემარჯვენეების დაშლა

საქართველოს ახალგაზრდა სოც.-ფედერალისტთა სარ. პარტიის სენაკის სამაზრო კონფერენცია.

პირველი სხდომა

კონფერენციას ხსნის საინიციატივო ბიუროს ერთ-ერთი წევრი. ის მიესალმება კრებას საინიციატივო ბიუროს სახელით

ამის შემდეგ დღიურ წეს-რიგს კითხულობს, კონფერენციის მდივანი.

1. ეროვნული „საკითხზე“. ამხ. ვასილ კეკელიას მოხსენება:

2. „ჩვენ, მენშევიკები და კომუნისტები“. ამხ. ხუტა ლორთქიფანიძეს მოხსენება:

5. ევოლიუცია თუ რევოლიუცია.—ვასილ კეკელია.

4. ჩვენი ნაბიჯა.—შალ. ხახუბია.

5. პრეზიდიუმის. სამდივნოს და სამანდატო კომისიის არჩევნები.

პრეზიდიუმში არჩეული იქმნა შემდეგი ამხანაგები:

1) ვასილ კეკელია, 2) სამსონ ნაჭყეპია, 3) შალვა ხახუბია, 4) ხუტა ლორთქიფანიძე და 5) ივლიანე გაბუნია. სამდივნოში: 1) სოსიპატრ კეკელია, 2) გრ. სართანია და 3) ი. ხაინდრავა.

საპატიო თავმჯდომარედ იქნა არჩეული შემდეგი პირები:

თედო ღლონტი, პარმენ ჭანიშვილი, გიორგი მუშიშვილი, და იაკობ ფანცხავა.

დღიურ წეს-რიგის თანახმად ამხ. ვ. კეკელია აკეთებს მოხსენებას: „ეროვნული საკითხი“.

ამხანაგებო! სრულიად საქართველოს ყოფილ ახალგაზრდათა სოც.-ფედ. სარ. პარტიის არალეგალური ორგანიზაციის სალიკვიდაციო საინიციატივო ბიუროს სახელით მხურვალე სალამს მოგიძღვნით.

მე სანამ შევეხებოდე თემას, არ შეძიძლიან არ ავღნიშნო იმ დიადი ისტორიული მოვლენის მნიშვნელობა, რომლის მოწმე თქვენ დღეს ხართ. ჩვენი ნაბიჯი ამხანაგებო, არ ჰგავს იმ სხვა პარტიების მიერ გადადგმულ ისტორიულ ნაბიჯს, რომელიც იყო მიმართული ამ პარტიების თვითმკვლელობისაკენ.

რთულმა ისტორიულმა მოვლენებმა ერთის მხრივ და მეორე მხრივ ჩვენი მეთაურების უტაქტიკობამ მენშევიკებთან დაქორწინებამ და საკუთარი იდეების ღალატმა ჩვენი ახალგაზდობაც აცდინა თავის წმინდა რევოლიუციონურ გზას და გადაჩეხა მოწინააღმდეგეთა ბანაკში.

ჩვენ მოვსტყუვდით, ამხანაგებო! და ვაკეთებდით იმას ამ სამი წლის განმავლობაში, რასაც ჩვენ ყოველთვის ვებრძოდით, და უარყოფდით, რაც უწინ გვწამდა. ე. ი. ამ სამი წლის ყოველივე ჩვენი მოქმედება და ბრძოლა საბჭოთა რევოლიუციონური მთავრობის წინააღმდეგ. ეს იყო რეაქციონური საქმე და ღალატი ჩვენი წმინდა რევოლიუციონური იდეის.

ჩვენ ამ სამი წლის განმავლობაში, ამხანაგებო, არც ერთი სიტყვა არ გვითქვამს და არც ერთი საქმე გაგვიკეთებია სოციალიზმ-ფედერალიზმის სასარგებლოდ. პირიქით, ჩვენ ვებრძოდით ყოველივე იმას, რასაც იტევს თავის შინაარსში სოციალიზმ-ფედერალიზმი. მაგრ ამ განა ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენმა რევოლიუციონურმა ახალგაზრდობამ დაკარგა თავისი წარსული რევოლიუციონური სულისკვეთება და მას სურდა ბრძოლა და გაკეთება იმის, რაც ეწინააღმდეგება სოციალიზმ-ფედერალიზმის პრინციპს? არა, ამხანაგებო, ჩვენი ახალგაზრდობა მოსტყუვდა და ბრმად გაყვა პარტიის მოღალატე შემთანხმებელ მეთაურებს. მან არ იცოდა, თუ რას აკეთებდა ამ სამი წლის განმავლობაში და არ იცოდა ვისთან უნდა ყოფილიყო და ვინ იცავდა არჩილ ჯორჯაძის სოციალისტურ და რევოლიუციონურ იდეებს; ამიტომ, ამხანაგებო, მოსტყუვდა ჩვენი რევოლიუციონური ახალგაზრდობა ანგარიშში და ეს იყო, ვამბობ მე თამამად, მისი მოწინააღმდეგეთა ბანაკში თავის ამოყოფის ერთად ერთი მიზეზი. ამიტომ ამხანაგებო, ჩვენი ახალგაზრდობა სრულიად უდანაშაულოა თავის საქციელში მისი გაბრუებაში და ნამდვილი სწორი რევოლიუციონური იდეის საწინააღმდეგო მოქმედებაში პასუხს აგებს მისი გამბრძოლებელი უთავო მეთაურები, დღევანდელი პოლიტიკური ცხოვრებიდან გარიყული მემარჯვენეები.

დღეს კი ჩვენი ახალგაზრდობა გონს მოდის, აფასებს თავის ამ სამი წლის მოქმედებას და მემარჯვენეების „ღვაწლს“ პარტიის იდეის განხორციელების საქმეში და იმაღლებს ხმას მისი მოტყუებულ მესვეურების წინააღმდეგ. ის ამ სამი წლის მემარცხენეთა სწორი რევოლიუციონური ტაქტიკის შემდეგ რწმუნდება, რომ ერთად ერთი პარტიის რევოლიუციონური იდეალის დამცველი და სოციალიზმ-ფედერალიზმის პრინციპების გამანაღდებელი არის საქართველოს მემარცხენე სოციალ-ფედერალისტთა სარევოლიუციონო პარტია. ამიტომ ჩვენი ახალგაზრდობა უბრუნდება ამ პარტიას, რომელიც მემკვიდრეს ჩვენი პარტიის რევოლიუციონური პრინციპების. ამით ჩვენი ახალგაზრდობა ასწორებს უდანაშაულო შეცდომებს და ამბობს თავის რევოლიუციონურ სიტყვას, ამიტომ მოგიძღვნით, ამხანაგებო, კიდევ გულითად სალამს და გისურვებთ აწი მაინც კრიტიკულად დგომა პარტიის რევოლიუციონური სადარაჯოზედ, გისურვებთ, რომ ყოველივე თქვენი ძალა იქნეს მიმართული რევოლიუციის სასარგებლოდ. რასაც მოითხოვს თქვენგან, თქვენი ძველი რევოლიუციონური ტრადიდიცია. თქვენი ხმა არ არის ამხანაგებო, მოღალატე უდაბნოსა შინა, არამედ ის არის ხმა ძლიერი, რომელიც დააბრთხობს ბარიკადების იქითა მხარეზე მყოფ რევოლიუციის მტრებს და უზრუნველყოფს ქართველ მშრომელ ხალხის ინტერესებს, მოსალოდნელ საფრთხისაგან. (მხურვალე ტაში).

შემდეგ ამხ. კეკელია გადადის მოხსენების თემაზე. ის პრინციპიალურად სვამს საკითხს და არკვევს ორტოდოქსალური მარქსიზმის კოსმოპოლიტისტური შეხედულებას ერზე. ამხ. აღნიშნავს და ამტკიცებს, რომ მარქსიზმის (და არა მარქსის მარტო) კოსმოპოლიტისტურ თეორიას ეროვნული საკითხში, ახასიათებს არსებითად არარაციონალურად მიდგომას ამ საკითხისადმი. მომხსენებელის აზრი მარქსისთვის და შემდეგ მთელი მარქსიზმისთვის სრულებით არ არსებობს ერი და ეროვნული საკითხი, როგორც პრინციპის საკითხი, არამედ ერი მათვის არის უბრალო ტაქტიკის საკითხი. მარქსიზმისთვის ერი იყო და არის კაპიტალიზმის მიერ წარმოშობილი ახალი მოვლენა. ის არის არა ორგანიული კატეგორია, არამედ ისტორიული კატეგორია, ამიტომ ის კვდება მის მიზეზთან ერთად. მარქსიზმისთვის ერი არის გარდამავალი რამ და მისთვის ბრძოლა არა ღირს.

მომხსენებელი შემდეგ მეცნიერულად ასაბუთებს მარქსიზმის ამ დებულებების მცდარობას და ის ამტკიცებს ერის ორგანიულ არსებობას და მისი კონკრეტიულ სახეობას. შემდეგ ამხ. ეხება კრიტიკულ მარქსიზმს. მისი აზრით, ასე თუ ისე, კრიტიკულად უდგება ამ დიდ საკითხს და უშვებს ორტოდოქსალურ მარქსიზმს რევიზიას და კრიტიკულ თვალსაზრისით სწყვეტს მას. აქ ამხ. ჩერდება უმთავრესად ლენინიზმის სკოლაზე, რაც მისი აზრით,

---

უწინდელი და აწინდელი

(წარსული და აწმყოს სურათები).

III

უ წ ი ნ*)

(გაგრძელება)

მღვდელმა დაათვალიერა ოთახი, კედლები დააკაკუნა, კარფანჯარა გაშინჯა და შემდეგ ჩამოჯდა, დარწმუნდა რომ არსაიდან ყურს არ დაუგდებენ...

ცოტა ხანმა განვლო და შემოიღო კარები და მღვდლის თვალწინ წარმოსდგა მისი შვილი ვანო. ვანოს უკვე საპყრობილეს ფერი დასდებოდა: გამხდარი, გაფითრებული... გულს ეტკინა და მეტად შეებრალა მამას, იგი გადაეხვია და ქვითინიც კი ამოუშვა: „შვილო, შენ გენაცვალოს ჩემი თავი, რა მიყავი? რაზე დაძღუპე, და დამაქციე?.. გეუბნებოდი, ჯერ კურსი დაასრულე და მერმე შენ იცითქო“... ვანო პირიქით მხიარულად იყო, უცინოდა მამას, ამშვიდებდა: „მამა მეც მინდა ერთობას ვეძსახურო, შენ ხომ ამის წინააღმდეგი არა ხარ?..“

— „ეხ, შვილო, თავის დროზე, თავის დროზე, ეხლა კი აბა რა დროსი იყო?..“

უამბო მამამ ვანოს, რომ გაიგო ზოგი რამ მათი საქმისა, არ დაუმალა, საქმე მეტად სერიოზულია და თუ როგორმე არ უშველეთ ყველანი დაიღუპებითო... „შვილო, კარგად გამიგონე, თან უალერსებდა და თან ეუბნებოდა: „ხუმრობა საქმე არ არის, ამოდენა ახალგაზრდობას, რომ კატორღაში უკრან თავი... შენ კიდევ მცირე წლოვანი ხარ, შეღავათს მოგცემენ, მაგრამ სხვები კი ნამდვილად კატორღას არ ასცდებიან... მე ვიყავი სადაც ჯერ არს, გავიგე ყოველისფერი, თანაც კარგად ვიცნობ მაგ ღმერთ დაღუპულებს, ჟანდარმებს... ერთი ხელში კი ჩაუვარდი და ვეღარ გაუხლტები... აბა შვილო, გაკეთებით ვერა გააკეთეთ დაა მოდენი ხალხი კი სულ ტყუილ უბრალოდ უნდა დაიღუპოს“...

შუბლი შეიშმუხნა ვანომ: „მამა, მე არასოდეს არ დავთანხმდები, რომ სხვებზე ნაკლები სასჯელი მომისაჯონ... უმთავრესი როლი მე მქონდა დაკისრებული და დანარჩენებში პირიქით ბევრი ისეთია, რომ თითქმის არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია საქმეში... ზოგი სულ შემთხვევით მოჰყვა... დარწმუნებული ვარ საბუთები ხელთ არა აქვთ ჟანდარმებს და მხოლოდ ჯაშუშების ცნობებით სარგებლობენ... ვერას დაგვმტკიცებენ... ყოველ შემთხვევაში თუ საქმე ცუდათ წავიდა და დავატყე რომ სხვები იღუპებიან, მაშინ ყველაფერს ჩემს თავზე ავიღებ“...

— „შვილო გენაცვალე, გამოუცდელი ხარ, ბავშვი .. გეუბნები საბუთებიც აქვთ და ყველაფერი იციან... აქ საქმეს სხვანაირად უნდა მოვლა... მეც სწორედ ამიტომ მოველ. რამდენი ცდა დამჭირდა, რომ ნახვის ნება მოეცათ... მყავს მაინც და მაინც ისეთი გავლენიანი ნაცნობ მეგობრები... მე მსურს საქმე ისე დავატრიალო, რომ არამ თუ შენ არამედ ყველა შენი ამხანაგიც გავანთავისუფლებინო... დავტრიალდები, არას დავზოგავ და იმედი მაქვს საქმეს გავაკეთებ... მაგრამ, შვილო, დამიგდე ყური: ყველაფერი დანამდვილებით უნდა ვიცოდე, თორემ ათას კითხვას მომცემენ, ათას რამეს მეტყვიან და მეც ისე უნდა უპასუხო, რომ მართლადაც ყველა გაგამართლოთ და თუ საქმე არ მეცოდინება, ვერას გავაწყობ“...

ასე და ამ რიგად მამა შვილს არიგებდა თან უალერსებდა და ბოლოს იქამ ის მიიყვანა, რომ შვილმა გულახდილად და დაწვრილებით ყველაფერი უამბო, ან როგორ დაუმალავდა მამას, რომელიც, ვანო ამაში დარწმუნებული იყო, ხალხისთვის და რევოლიუციისათვის თავსა სდებდა. თან ჰპირდებოდა ყველას უშველიო და ვანოს კი მამის სიტყვა მუდამ სწამდა და სჯეროდა... მღვდელმაც მოხერხებულად ყველაფერი გაიგო, ასე რომ ჟანდარმთა მიერ დასმულ კითხვებზე პასუხი მზადა ჰქონდა...

„აბა, შვილო, დავტრიალდები...

დაამშვიდე შენი ამხანაგები, ცოტა მოთმინება დაგჭირდებათ... მე კი ვეცდები რაც შეიძლება მოკლე ხანში გაგაშვებინოთ. მხოლოდ თუ ღმერთი გწამთ ციხეში კარგად მოიქეცით... ხომ იცი შვილო, ძალა აღმართსა ხნამსო... მაინც და მაინც შენ ამხანაგებს ნუ კი ეტყვი მამ ჩემი ზრუნამსთქო, ან ვითომ მე რამე შემეძლოს... უთხარი მამაჩემს კარგი ვექილი აუყვანია და ვექილი დაჰპირდა ყველას გავანთავისუფლებო“...

ციხის უფროსმა კარი შემოაღო: „მამაო, თუ ნებას მოგვცეთ?“..

—რაო, ბატონო, შეეკითხა მღვდელი, უნდა გავათაოთ?“...

„დიახ, მამაო!“ უპასუხა უფროსმა. მღვდელი ადგა, გადაეხვია შვილს, დალოცა, პირჯვარი გადასწერა და გავიდა ოთახიდან.

მეორე დღესვე ინახულა მღვდელმა პოლკოვნიკი და ყველა კითხვებზე დაწვრილებითი ცნობა მიაწოდა და ბევრი ისეთი ფაქტებიც გააცნო, რომლის შესახებ ჟანდარმებმა არაფერი იცოდნენ. მეტად კმაყოფილი დარჩა პოლკოვნიკი და სიტყვა მისცა ამ ორ სამ დღეში შენ შვილს უსათუოდ გავანთავისუფლებ, მხოლოდ ცოტა რამ ფორმალური უნდა შევასრულოთო...

დაიმედებული წამოვიდა შინ მღვდელი...

გაიარა ორმა სამმა დღემ და მეტეხის ციხეს ესტუმრა ერთ ერთი ჟანდარმის როტმისტრი. როტმისტრი დიდი გაიძვერა და კარგად დახელოვნებული იყო პოლიტიკურ საქმეების ძიებაში.

მისვლისთანავე როტმისტრმა დაიბარა ვანო დაკითხვისათვის.

„გაფრთხილებთ თქვენ, დაუწყო როტმისტრმა ვანოს, „ეს უკანასკნელი დაკითხვაა და უკანასკნელადაც გირჩევთ გულახდილათ მიამბოთ ყოველისფერი. თქვენ აქამდის ყველაფერზე უარს იყავით, აშკარა ნამდვილ ფაქტებსაც კი უარყოფდით. ეს მეტად ცუდი საშუალებაა თქვენთვის და არაფრად გამოგადგებათ... ჩვენ ყველაფერი ვიცით, ჩვენ გვინდა მხოლოდ გავიგოთ რამდენად ხართ თქვენ ჩართულები ასეთ საქმეებში და შეიძლება თუ არა ჩომავალში თქვენი გამოსწორება და სწორ გზაზე დაყენება...

და ამაში ჩვენ მაშინ დავრწმუნდებით, როდესაც თქვენ მოინანიებთ თქვენ ცოდვებს და გულახდილათ, გულრწფელად ყველაფერს გვიამბობთ. აბა დაიწყეთ, ვიმეორებ, გაჩუმება ან და ტყუილი ვერაფერს გიშველით, პირიქით სასჯელს გაგიორკეცებთ..... მე გისმენთ“...,

ვანო სდუმდა, მხოლოდ სახე უღიმებდა...

„არა გნებავთ, ჩვენება მომცეთ?“.. შეეკითხა როტმისტრი.

—„რაც სათქმელი მქონდა მე უკვე ვსთქვი... მეტი აღარაფერი მაქვს“, მიუგო ვანომ...

„ერთხელ კიდევ გაფრთხილებთ“... გაჯავრებით უთხრა როტმისტრმა.

ვანო სდუმდა.

„მაშ არა გსურთ?“ დაიწყო როტმისტრმა და დაუწყო შეკითხვები...

ვანო მალე დარწმუნდა რომ ჟანდარმებს ბევრი რამ სცოდნიათ... თან და თან უფრო და უფრო გაკვირვებას ეძლეოდა, როდესაც როტმისტრმა ისეთი ფაქტები გადაუშალა, რომელთა შესახებ ვანო დარწმუნებული იყო მისა და ერთი ამხანაგის გარდა, რომელმაც თავს უშველა და ჟანდარმებს არ ჩაუვარდა ხელში, არავინ იცოდა და საიდან?.... როტმისტრი კი აყრიდა და აყრიდა ფაქტებს, ცნობებს, გვარებს...

ერთი სიტყვით გადაუშალა ყველა, რაც კი ვანომ მამას უამბო....

თავზარი დაეცა ვანოს, გრძნობდა რომ ნიადაგი ფეხს ეცლებოდა, თავბრუ ეხვეოდა, ოთახის კედლები თითქოს იქცეოდნენ და აჰა დააწვებიან, იატაკი ტოკამდა, ყურებში საშინელი ჟრიამული და უცბად ელვასავით გაუარა თავში საშინლად ჩაჰკრეს, წაბარბაცდა და უსიტყოდ დაეცა იატაკზე, გული შეუწუხდა.. .

* * *

მძიმე ავადმყოფი გახდა ვანო, საავადმყოფოში გადიყვანეს. ბავშვი მთლად იწოდა, საშინელ სიცხეს აძლევდა, უგონოდ იყო, ბოდავდა და ბოდვაში სულ მამას იხსენიებდა. აცნობეს მამა ეროდიონს შვილის ავადმყოფობა და ეროდიონიც ჩამოიჭრა ქალაქში. ნახა რა თავისი ვანო ასეთ მდგომარეობაში გული გადაუბრუნდა. ეცა პოლკოვნიკს, შეანძრია მთელი ჟანდარმერია და იმდენს გახდა რომ შვილი თავდებით გამოუშვეს, ეროდიონმა ავადმყოფი ვანო დიდის სიფრთხილით შინ წამოიყვანა. ექიმმა გამოსტუმრებისას უთხრა: „გული სუსტი აქვს, ალბად რაზედმე ძლიერ აღელდა... დიდი სიფრთხილე და კარგი მოვლა სჭირია. ცოტაოდენ აღელვებას შეიძლება საშიში შედეგი მოჰყვეს. სიმშვიდე, ხელის შეწყობა, კარგი მოვლა, აი რაა საჭირო. ახალგაზრდაა, სხეული ერთობ სუსტი აქვს.... მხოლოდ უფრთხილდით“.

ვანოს სიცხე მაინც არ უცხრებოდა, კვლავ უგონოდ იყო, კვლავ ბოდავდა. თითქმის ერთმა კვირამ ასე გასტანა. თავს დასტრიალებდნენ მშობლები. მღვდელი შინიდან გარედ არ გადიოდა, სულ ვანოსთან იყო და ხან სტიროდა და ხან ლოცულობდა: „ღმერთო დიდებულო, მაცხოვარო ძე ღვთისავ რაზედ მსჯი ასე საშინლად?.. მიშველე, შემიცოდე და მომაპყარ მადლიერი თვალი შენი“..

ლიუციონური იდეალის დამცველი და სოციალიზმ-ფედერალიზმის პრინციპების გამანაღდებელი არის საქართველოს მემარცხენე სოციალ-ფედერალისტთა სარევოლიუციონო პარტია. ამიტომ ჩვენი ახალგაზრდობა უბრუნდება ამ პარტიას, რომელიც მემკვიდრეს ჩვენი პარტიის რევოლიუციონური პრინციპების. ამით ჩვენი ახალგაზრდობა ასწორებს უდანაშაულო შეცდომებს და ამბობს თავის რევოლიუციონურ სიტყვას, ამიტომ მოგიძღვნით, ამხანაგებო, კიდევ გულითად სალამს და გისურვებთ აწი მაინც კრიტიკულად დგომა პარტიის რევოლიუციონური სადარაჯოზედ, გისურვებთ, რომ ყოველივე თქვენი ძალა იქნეს მიმართული რევოლიუციის სასარგებლოდ. რასაც მოითხოვს თქვენგან, თქვენი ძველი რევოლიუციონური ტრადიდიცია. თქვენი ხმა არ არის ამხანაგებო, მოღალატეს უდაბნოსა შინა, არამედ ის არის ხმა ძლიერი, რომელიც დააბრთხობს ბარიკადების იქითა მხარეზე მყოფ რევოლიუციის მტრებს და უზრუნველყოფს ქართველ მშრომელ ხალხის ინტერესებს, მოსალოდნელ საფრთხისაგან. (მხურვალე ტაში).

შემდეგ ამხ. კეკელია გადადის მოხსენების თემაზე. ის პრინციპიალურად სვამს საკითხს და არკვევს ორტოდოქსალური მარქსიზმის კოსმოპოლიტისტური შეხედულებას ერზე. ამხ. აღნიშნავს და ამტკიცებს, რომ მარქსიზმის (და არა მარქსის მარტო) კოსმოპოლიტისტურ თეორიას ეროვნული საკითხში, ახასიათებს არსებითად არარაციონალურად მიდგომას ამ საკითხისადმი. მომხსენებელის აზრი მარქსისთვის და შემდეგ მთელი მარქსიზმისთვის სრულებით არ არსებობს ერი და ეროვნული საკითხი, როგორც პრინციპის საკითხი, არამედ ერი მათვის არის უბრალო ტაქტიკის საკითხი. მარქსიზმისთვის ერი იყო და არის კაპიტალიზმის მიერ წარმოშობილი ახალი მოვლენა. ის არის არა ორგანიული კატეგორია, არამედ ისტორიული კატეგორია, ამიტომ ის კვდება მის მიზეზთან ერთად. მარქსიზმისთვის ერი არის გარდამავალი რამ და მისთვის ბრძოლა არა ღირს.

მომხსენებელი შემდეგ მეცნიერულად ასაბუთებს მარქსიზმის ამ დებულებების მცდარობას და ის ამტკიცებს ერის ორგანიულ არსებობას და მისი კონკრეტიულ სახეობას. შემდეგ ამხ. ეხება კრიტიკულ მარქსიზმს. მისი აზრით, ასე თუ ისე, კრიტიკულად უდგება ამ დიდ საკითხს და უშვებს ორტოდოქსალურ მარქსიზმს რევიზიას და კრიტიკულ თვალსაზრისით სწყვეტს მას. აქ ამხ. ჩერდება უმთავრესად ლენინიზმის სკოლაზე, რაც მისი აზრით,

---

*) გაზ. „ტრიბუნა“-ს № 584 მოქმედ პირის მღვდლის სახელი ილარიონი შეცდომითაა ნახმარი, უნდა იყოს **ეროდიონი**.

ი. ბ.

არის ყველაზე უფრო სწორი თეორია მარქსისტულ სკოლაში „ეროვნულ საკითხში“. აგრეთვე ამხ. ატარებს პარალელს სოციალიზმ-ფედერალიზმის და მთელ მარქსისტულ თეორიას შორის და ამბობს, რომ საქ. სოც.-ფედ. სარ. პარტია ერთად ერთი პარტიაა მთელი მსოფლიო მასშტაბით, რომელიც საუკეთესოდ სწყვეტს ეროვნულ საკითხს სოციალურ საკითხთან ერთად, შეთანხმებით. სოციალისტ-ფედერალისტებისათვის ერი არსებობს არა როგორც დროებითი მოვლენა, არამედ ის არის კონკრეტიული ზე-ორგანიული კატეგორია და მარადიული ცნება. ერი კი არ კვდება ეკონომიურ ფაქტორებთან ერთად, არამედ ხდება ტრანსფორმაცია მასში, როგორც ორგანიზმში. შემდეგ ამხ. ეხება მემარჯვენეების ტაქტიკას, მენშევიკებთან კომპრომისს, რომელმაც პარტიას დაუკარგა თავისი ნამდვილი სახე და კინაღამ სიკვდილამდის მიიყვანა, მასთან ის ეხება მემარცხენეების ტაქტიკას და ერთად ერთ დამცველად და მებაირახტრედ მიაჩნია სოციალიზმ-ფედერალიზმის პრინციპებისა მემარცხენეთა ჯგუფი.

ბოლოს კი არკვევს ჩვენსა და კომუნისტებს შორის პრინციპიალურ განსხვავებას ეროვნულ საკითხში. ის ამბობს, რომ კომუნისტები იმდენად არიან ფედერაციის მატარებელი, რამდენადაც შორდებიან ორტოდოქსალურ მარქსიზმს და გვიახლოვდებიან ჩვენ. (მხურვალე ტაში)

თავმჯდომარე: ამხანაგებო, შეიძლება ვინმეს შეკითხვები გაქვთ მოხსენების შესახებ. იძლევიან აუარებელ შეკითხვებს. მომხსენებელი ყველას შესაფერ პასუხს აძლევს.

თავმჯდომარე: ეხლა შეიძლება ვინმეს კონტრ მოხსენება გსურთ. არავის.

ამის შემდეგ პირველი სხდომა დამთავრდა ღამის 11 საათზე.

(შემდეგი იქნება)

ს. იოსელიანის გამოთხოვება.

შაბათს, 13 ოქტომბერს, ხელოვანთა სასახლეში მოხდა სპარსეთიდან ჩამოსულ ფერეიდანელ ქართველის სეიფოლა იოსელიანისა გამოთხოვება, რომელსაც მეტად თბილი და ინტიმური ხასიათი ჰქონდა.

საღამო გახსნა მოკლე სიტყვით პოეტმა ი. გრიშაშვილმა საქართველოს ხელოვანთა კავშირის სახელით, შემდეგ ილაპარაკა თვით ს. იოსელიანმა, რომელმაც ძმენელთ გადასცა თავიანთი ცხოვრების ზოგიერთი ისტორიული ცნობები, იმის შესახებ თუ სამშობლოდან გადახვეწილნი როგორის მედგრობით იცავდნენ საუკუნეთა განმავლობაში თავიანთ ეროვნულ სახეს, რამდენი ტანჯვა—წამება გადახდათ ძათ.

შეეხო თავიანთ ზნე—ჩვეულებას, აწინდელ მდგომარეობას, თავის ჩამოსვლის მიზანს და სხვა. სხვათა შორის გულის ტკივილით აღნიშნა თვის მისიის შეუსრულებლობა, მაგრამ სთქვა, რომ ჩვენ მაინც გულს არ გავიჩეხთ. იმედი მუდამ გვექნება, რომ ჩვენს შორის კავშირი კვლავ აღსდგებაო და ჩვენი დედა სამშობლო, საქართველო, მუდამ ყურადღებას მოგვაქცევს და ის თესლი, რომელიც ეხლა ჩავარდა უსათუოდ თავის ნაყოფს გამოიღებსო. მეტად კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა მსმენელებზედ ს. იოსელიანის უბრალო, სადა, მაგრამ მეტად კარგი გულწრფელმა სიტყვამ, რომელსაც საზოგადოება აღტაცებული უსმენდა.

საზოგადოებამ იგი მხურვალე ტაშით დაჯილდოვა. შემდეგ მოკლე სიტყვა სთქვა პ. საყვარელიძემ და გადასცა საზოგადოებას „საქართველოს მუსლიმანთა დამხმარე კულტურულ საზოგადოების“ დაარსების ცნობები, საორგანიზაციო კომიტეტი შესდგა წარსულ მაისის თვის 4—ს.

ამ საორგანიზაციო კომიტეტს დღემდე ვერ მოუწვევია დამფუძნებელი კრება, რადგანაც წესდების დამტკიცება მათდამოუკიდებელ მიზეზთა გამო, მეტად დაგვიანდა.

მან აღნიშნა, რომ დამტკიცებულ წესდებას მივიღებთ ამ მოკლე ხანში და მაშინვე მოვიწვევთ კრებასო. კრებაზედ აირჩიეს ამ კომიტეტის წევრად მოქ. ირ. ბილანიშვილი, რომელიც დაჰპირდა, რომ იგი თავისი ხარჯით გამოზრდის და ასწავლის ფერეიდანელს ყმაწვილს. მან სთხოვა ს. იოსელიანს რომ გაზაფხულზედ უსათუოდ გამოგზავნოს ყმაწვილები. იოსელიანი შეჰპირდა. მისი განზრახვაა სხვათა შორის თავისი უმცროსი ვაჟიშვილიც გამოგზავნოს. ი. ბილანიშვილმა აგრედვე ნივთიერი დახმარება მისცა ს. იოსელიანს გამგზავრებისას.

დასასრულს გამოსათხოვარი სიტყვით მიმართა ს. იოსელიანს და მადლობა გამოუცხადა ი. გრიშაშვილმა. შემდეგ ს. იოსელიანმა გადაჰკოცნა ქართველი მწერლები, მადლობა გადაუხადა ასეთი გულწრფელი და სიყვარულით მიღებისათვის, უსუ-

შაბათს, ოქტომბრის 20-ს, საღამოს 6 საათზე
ცენტრალურ კლუბში

ამხ. სიმონ ხუნდაძე
წაიკითხავს მოხსენებას შემდეგ თემაზე:

სოციალიზმ-ფედერალიზმი საქართველოსთვის

დასწრება სავალდებულოა, როგორც რაიონის წევრებისათვის აგრეთვე კანდიტატებისათვისაც.

მეოთხე რაიკომი.

რვა ქართველ ერს გამარჯვება და სთქვა თვალცრემლიანმა, რომ „მართალია მე მივდივარ, მაგრამ სული კი თქვენთან მრჩებისო“. ს. იოსელიანმა აქვე გადასცა საქ. მწერალთა კავშირს 'გაზეთ „ხომლი“-სთვის წერილი „გამოთხოვება სამშობლოსთან“, რომელიც დაიბეჭდება მომავალ კვირის №-ში. ს. იოსელიანი დარბაზიდან ტაშით გამოაცილეს. მეორე დღეს კვირას, დილის 10 საათის მატარებლით გაემგზავრა ს. იოსელიანი ფერეიდანისკენ ბაქოს გზით.

აქვე უნდა ავლნიშნო, რომ მეტად საჭიროა მალე შეუდგეს მუშაობას „საქარ. მუსლიმანთა დამხმარე კულტურულ საზოგადოებამ“, რათა ამ გზით მათ მაინც ჰქონდეთ საშუალება, რომ დაეხმარონ კულტურულად ფერეიდანის ქართველობას. ამ საქმეს საბჭოთა მთავრობაც დღეს ნივთიერ დახმარებას გაუწევს.

ს. იოსელიანმა განაცხადა, რომ მეტად საჭიროა და დიდ ნაყოფს გამოიღებს, რომ ფერეიდანში ჩამოვიდოდეს სანახავად ქართველ მოღვაწეთა ჯგუფი, რომელნიც ადგილობრივ შეისწავლის მათ ყოფა-ცხოვრებას და მდგომარეობას. ამ ჯგუფში უნდა იყოს მწერალი, ექიმი, მასწავლებელი, მხატვარი და ფოტოგრაფიო. ამ საქმესაც უნდა მიაქციოს თავისი ყურადღება „საზოგადოებამ“.

ვ. ბ.

ეკონომიური სხოვრება

ბამბის კამპანიის შედეგები და პერსპექტივები ს. ს. რ. კ.

გასული საოპერაციო წლის ბამბის კომპანია საკმაოდ კარგი შედეგებით დასრულდა, ვიდრე ეს წინა წელს იყო.

სულ დათესილი იყო 266,5 ათასი დესიატინა. ამათში 185 ათასი—ადგილობრივით. თურქესტანის რესპუბლიკაში დათესილია 152 ათასი დეს.. მარტო ამერიკული თესლით; ამიერ-კავკასიაში ასეთივე თესლით დათესილია 25 ათასი დეს., ხორეზმაში ამერიკული თესლით—8 ათასი დეს., ადგილობრივით—1,5 ათასი. ბუხარიაში მხოლოდ ადგილობრივი თესლით დათესილია 8 ათასი დეს. ბამბის შესაკალი ნავარაუდევია 11,280 ათას ფუთამდე, ამათგან თურქესტანის რესპუბლიკაში—8.000,000 ფ. ა.-კავკასიაში—1,250,000 ფ. ხარეზმაში—730 ფ. და ბუხარიაში—1,600,000 ფ.

წარსული წელთან შედარებით ნათესების სივრცე სამჯერ მეტია, ხოლო ნავარაუდევი მოსავალი ხუთჯერ მეტი.

ომის წინ არსებული ნათესებთან შედარებით ნათესების 25 პროც. შეადგენს ხოლო მოსავალი 20 პროც. მაშინ როდესაც წარსული წლის შედეგები არ აღემატებოდა პირველი 8 პროც. და მეორე 4 პროც.

რიგში სდგას მოსავლის რეალიზაციის საკითხი. მოსამზადებელ ღონისძიებისაგან აღსანიშნავია სახელმწიფო ბანკიდან კრედიტის მიღება 14 მილ. ოქროს მან. ადგილობრივ დასახურდავებელ საქაროების ორგანიზაცია მასსებში ჩერვონეცის გასავრცელებლად.

ბამბის შესასყიდ ოპერაციებში ჩათრეულია საქსოვი მრეწველობა, რომელიც 20 მილ. ოქროს მანეთის შემოტანას დაპირდა.

სწორდება საქმის ორგანიზაციული მხარეც. აზერბეიჯანსა, სომხეთსა, ორეზმასა და ბუხარიაში მუშაობენ ბამბის შემსყიდველი რაპის ამხანაგობანი, რომელნიც დაარსებული არიან სანახევროდ ბამბის მთავარ კომიტეტისა და ადგილობრივი რესპუბლიკის მთავრობის მიერ.

ვაიმე შვილო, დახედე სამართალს... ბავშმა ლამის არის სიცოცხლე შესწიროს, მსხვერპლი გახდა საერთო საქმისათვის და აჰა, ლამის არის იუდათ გამოიყყანონ,.. ვაიმე ჩემო ვანო!!! და აქ მღვდელმა საშინელი ქვითინი ამოუშვა. ამ რიგად გიორგიმ აქაც ვერ ჰპოვა რაიმე გარკვეული პასუხი. მდგომარეობა მაინც გამოურკვეველი დარჩა.

ვანოს ავადმყოფობა თან და თან ძლიერდებოდა და საცოდავი ბავში სწრაფად მიეჭანებოდა სიკვდილისაკენ, უკვე იროდიონს იმედი დაეკარგა, მაგრამ ტანჯვა მისი ორკეცდებოდა იმ აზრით, რომ სიკვდილი სიკვდილით, მაგრამ უფრო მეტი საშინელება ის იყო, რომ სიკვდილს თან ყვებოდა გამცემლობა და ღალატი და სწორედ იგი თვით იროდიონი იყო ამის მიზეზი. მოსვენება აღარ ჰქონდა იროდიონს, ტანჯვისა და მწუხარებისაგან მთლად გათეთრდა, გახდა წელში მოიკაკვა, თითქმის ჭკუაზე ირეოდა...

იყო წუთები, როდესაც სადღაც მის გულის სიღრმეში იღვიძებდა თითქოს სინიდისი და უჩურჩულებდა ყურში: „შენ მოჰკალ შვილი და შენვე გახადე მოღალატეთ!“ მაგრამ უმალ უკუ აგდებდა ამ აზრს იროდიონი: „არა, არა!.. მაგათ მომიკლეს, მაგათ ჩამაგდეს ამ საშინელებაში.. და საშინელი შურის ძიების წყურვილი აუტყდებოდა მათ წინააღმდეგ ვინც იბრძოდა ხალხისათვის, ვინც ემსახურებოდა ერთობას... გიორგი ზარიშვილი აი ვინ მოუწამლა საშინელი შხამით თავიდანვე ვანო. მისი ამხანაგები, ვინც ჩაითრიეს უმანკო ბავში თავის საზარელ საქმეებში... აი ვინ აგებს პასუხს და იროდიონიც მზადაა საშინელი შურისძიებისათვის.

ის იყო გიორგიმ გაკვეთილები დაასრულა და შინისკენ მიდიოდა, რომ გზაში შეხვდა კაცი იროდიონისაგან გამოგზავნილი: „ბატონო, გიორგი, მღვდლიანსა გიბარებენ, ყმაწვილი ძრიელ ცუდათ შეიქმნა და თქვენა გკითხულობთო“. გაეშურა მღვდლის სახლისაკენ გიორგი და კარებში იროდიონი დახვდა: „მიშველე, შენი ჭირიმე, საშინელის ხმით შებღავლა იროდიონმა, ვანო ხელიდგან გვეცლება... ვილუპები!“

შევიდა გიორგი ვანოს ოთახში, დახედა და დარწმუნდა, რომ ვანო მართლადაც უკანასკნელ მდგომარეობაშია, ბავში ძლივსღა ქშინავდა, სახეზე უკვე მიწის ფერი ედო.

ხელები სრულიად გასციებოდა. რა წამს გეორგიმ ახლო მის მაჯას ხელი, ვანომ უცბად თვალი გაახილა, იცნო გიორგი, თითქოს ღიმილმა გადაჭკრა სახეზე... ცოტა ხნის შემდეგ წამოიწია, მიეგება ფოფოდია, თავი დაუჭირა... „ბალიში“, ძლივს წარმოსთქვა ვანომ, ფოფოდიამ ზურგს უკან ბალიში ამოუდო. ვანო წამოჯდა და მიეყრდნო ბალიშს. ძმიმედ სუნთქავდა, ზოგჯერ ყელში ხრიალი მოსდიოდა. ანიშნა დედას ოთახიდან გადიო. ფოფოდია გავიდა...

ცოტა ხანს დაეცქერდა ვანო გიორგის, მერმე აიღო მისი ხელი, თვალი თვალს გაუყარა და უთხრა: „სიკვდილი მოახლოვდა, დარწმუნებული ვარ ხვალამდე ვერ გავატან“...

გიორგი მოეხვია: „რას ამბობ ვანო, რასა, ეგრეთ სულმოკლეობას როგორ იჩენ... ვთქვათ ცოტა გიმატა ავადმყოფობამ, მაგრამ ეგ დროულია და ძალე ისევ გამბრუნდები“...

— არა, მწარედ მიუგო ვანომ, ნუ მანუგეშებთ მე ვიცი და ვგრძნობ, რომ საათნი ჩემი დათვლილია და სწორედ ამიტომ გთხოვეთ... ნურას დამიმალამთ, ჩემი თხოვნა, თხოვნა მომაკვდავი ადამიანისა უნდა აასრულოთ... გეხვეწებით, გევედრებით მითხარით საქმე როგორ არის... ჩემი ამხანაგები როგორ არიან?.. ეს ფიქრები მაწუხებს ისედაც მწარე უკანასკნელ წუთებს... გაფიცებთ პატიოსნებას, ამხანაგობას, მითხარით ყოველისფერი, ნურას დამიმალავთ?!. ეტყობოდა ავადმყოფი თავს ძალას ატანდა, ლაპარაკი მეტად უჭირდა, მძიმედ სუნთქავდა... გიორგი შეეცადა მის დამშვიდებას, მაგრამ ამაოდ. ყმაწვილი თან და თან უფრო ღელავდა, შფოთავდა და გადაჭრით მოითხოვდა ყოველის თქმას. მეტი გზა არ იყო. გიორგიმ სიფრთხილით უამბო საქმის ვითარება, არ დაუმალა რომ საქმემ მეტად არა სასურველი ძიმართულება მიიღო, რადგანაც ჟანდარმებს ხელთ ჩაუვარდათ მეტად სერიოზული ცნობები, საიდან არავინ იცის...

„მე ვიცი საიდან,“ უფრო წამოიწია „ავადმყოფმა და მაგრად მოუჭირა ხელი გიორგის... მაგრამ ველარ შესძლო და კვლავ გადიხარხარა უკან და დაეშვა ბალიშზე, მაგრამ გიორგის ხელს კი არ უშვებდა. აუტყდა საშინელი ხველა. პირდაპირ დაოსდა.

„ვანო დამშვიდდი, ეხვეწებოდა გიორგი, ლაპარაკი გასუსტებს, შემდეგ, როდესაც უკეთ შეიქმნები მაშინ მიამბობ... მაგრამ ვანომ ხელი გაიქნია კვლავ ძალა დაატანა თავს და დაიწყო: „არა, უნდა ყოველისფერი ეხლავე გითხრათ, თორემ მერე ველარ შევძლებ...

და უამბო ვანომ ყოველისფერი, მამის მოსვლა ციხეში, მათი ლაპარაკი. როტმისტრის დაკითხვა და ბოლოს გადაჭრით ხამოუცხადა, რომ ყველაფერი იროდიონმა გადასცა ჟანდარმებს... „მითხარით, ღელავდა და კანკალებდა ბავში, „მოღალატე ვარ? გამცემელი?.. ჰო, ჰო მე დავღუპე ამხანაგები და კიდეც უნდა 'დავისაჯო... შემფფურთხეთ, შემაჩვენეთ... ძაღლივით უნდა მოვკვდე.. ღირსი არა ვარ თქვენი“... ველარ შესძლო, გადაეშვა უკან, სახე დაეკმუჭნა, საშინელმა რთოლამ აიტანა, თან ყელში ხრიალი დაიწყო... გიორგი მივარდა. მიუალერსა, ამშვიდებდა, ცოტათი მოასულიერა და შემდეგ წყნარი და ალერსიანი ხმით 'დაუწყო ლაპარაკი.. დაარწმუნა, რომ მისი ბრალი არ არის,.. მამას ენდო, სხვას ხომ არა. მის ადგილას ყველა ასე მოიქცეოდა. ერთი სიტყვით ბოლოს და ბოლოს როგორც იყო დაამშვიდა და თითქოს დააჯერა ვანო...

ვანო მიყურჩდა, თითქოს ჩაეძინა და გიორგი გავიდა ოთახიდან. მას მიეგება იროდიონი, ნამტირალი, სახე დასიებული და კანკალით შეეკითხა: „ვილუპები? ხელიდან გვეცლება?..“ თვალი მოარიდა გიორგიმ, მხოლოდ წაილუღლუღა: „ექიმი!“ და გავარდა გარეთ. ზარდაცემული მიდიოდა გიორგი სახლისაკენ და მის თვალწინ თანდათან იშლებოდა საშინელი ტრაგედია, რომლის მსხვერპლი გახდა საცოდავი ჭაბუკი. თან ფიქრობდა: „მეტად დაახლოვებული და სრულის ნდობით აღჭურვილი უნდა იყოს ადამიანი, რომ ჟანდარმებთან ასეთი საქმე გააკეთოს“... მოაგონდა გიორგის ყოველ ზიარების შემდეგ დატუსაღებანი, იცოდა ზოგიერთ გლეხებისაგან იროდიონის კითხვები აღსარების დროს, იცოდა საიდუმლო პაკეტების გზავნა ქალაქში და მხოლოდ ეხლა ჩამოვშორა ფარდა მის თვალებს და მის წინ წარმოსდგა გარკვეული სახე მღვდლისა. „აი ძაღლის თავი სადა მარხულაო!“ დასკვნა გიორგიმ.

საჭირო იყო ზომების მიღება, მაგრამ როგორ და რა გზით?... ვანოს საათები მართლადაც დათვლილია, სასამართლოს ვერ დაესწრება და გიორგის კი ვანოს ნამბობის გარდა ხელთ არაფერი აქვს იროდიონის წინააღმდეგ. ერთად ერთი მხოლოდ ისღაა შესაძლებელი, რომ ამხანაგთა თვალში ვანო გამართლდეს და საშიხელი იქვი მოშორდეს. მართალია ამიერიდან იროდიონის პიროვნება საესებით გამორკვეულია, მაგრამ სასამართლოში მიცემულ ამხანაგებს ამით არა ეშველებათ რა.

დაღონებული და შეწუხებული მივიდა შინ გიორგი. შინ ახალი გაზეთები დაუხვდა. აიღო გადაათვალიერა ერთი გაზეთი და უცბად შეკრთა... გაზეთის მეორე გვერდზე დიდი ასოებით ეწერა: მეტეხის ციხიდან ტუსაღების გაქცევა. მოთხრობილი იყო ამბავი, რომ წინა ღამეს მეტეხიდან გაიქცა ოცზე მეტი ტუსაღი, ციხის სტამბის კედელი გაეტეხათ და გასულიყვნენ, სხვათა შორის გაქცეულთა შორის, სემინარიის ორგანიზაციის ყველა მონაწილე იყო ნახსენები. „სასტიკი გამოძიება სწარმოებს, მხოლოდ გაქცეულთაგანი ჯერ ჯერობით არავინ შეუპყრიათო“, ამთავრებდა გაზეთი.

მეტად გაახარა ამ ამბავმა გიორგი. ვანოს აუცილებლად უნდა შევატყობინოო, ცოტა არ აყოს გულს მოეშვება გაიხარებსო.. საღამოს გასწია გიორგიმ იროდიონისაკენ, მეტად ემძიმებოდა მღვდელთან შეხვედრა, მაგრამ ვანოს ნახვა აუცილებლად მიაჩნდა. შევიდა თუ არა პირველად ოთახში მღვდელი დაინახა. იროდიონ ტახტზე იჯდა, საშინლად სტიროდა, მოსთქვამდა და თავში იცემდა. „ალბად ვერ მოუსწარი“-ო გაიფიქრა გიორგიმ და პირდაპირ ვანოს ოთახისაკენ გასწია... ვანო სულთმობრძავი დაუხვდა. სიკვდილის აშკარა ფერი ედო.. იქვე კუთხეში ფოფოდია მუხლებზე დაცემულიყო, გულშეწუხებული... მივიდა მასთან გიორგი, მოასულიერა, წამოაყენა და გაიყვანა მეორე ოთახში. ფოფოდიამ მიმართა მღვდელს: „ეხლა კი შედი, შე უბედურო, გამომშვიდე მაინც!“ ადგა უსიტყვოდ იროდიონი და ბარბაცით შევიდა ვანოსთან, გიორგიც თან შეჰყვა და შორი ახლოს დადგა. მღვდელი ქვითინით მიუახლოვდა შვილს, დაიხარა და შებღავლა: „ჩემო ბიჭიკო, ჩემო ვანო!.. რას მიშვრები?..“

სულთმოძრავმა ვანომ უცებ თვალი გაახილა დაეცქერდა მამას და დაღუნულმა მღვდელმა დაინახა როგორის სიძულვილით აინთო მისი შვილის თვალები და აშკარად, გარკვევით მოესმა: „ჯაშუშო“ კვლავ თვალი დახუჭა ვანომ, ხრიალმა უმატა.. ელდანაკრავი უკან გადმოიზნიქა მღვდელი და უმალ გაიხედა გიორგისაკენ და თვალებში მხოლოდ ერთი საშინელი კითხვა აღებეჭდა: გაიგონა თუ არა!“

გიორგიმ გაიგონა, მაგრამ არ შეამჩნევინა ეს მღვდელს. პირიქით მოჰკიდა ხელი იროდიონს და გაიყვანა მეორე ოთახში. თითონ დაბრუნდა ვანოსთან და აქ დარწმუნდა, რომ სიკვდილს უკვე თავისი სუდარა გადაეფარებინა. გარდაიცვალა ვანო. სახე გაგრძელებოდა, მაგრამ თან თითქოს უღიმოდა. სრული სიწყნარე და კმაყოფილება იყო მის სახეზე აღბეჭდილი, თითქოს სძინავს და სიზმრად რაღაც სასიამოვნოს ხედავსო. გიორგიმ თვალები დაუხურა, ემთხვია შუბლზე და წყნარად, თითქოს ეშინიან არ გაღვიძოსო გავიდა ოთახიდან...

(შემდეგი იქნება).

ი. გედევანიშვილი.

შესყიდვის კომპანიის სუსტი მხარე—ფასების საკითხია. მთავარ საბამბო კომიტეტის ხაზი ამ საკითხში შემდეგია: ფასმა უნდა დაიინტერესოს მებამბეები ამ დარგის განვითარებაში, მაგრამ ამავე დროს გავლენა არ უნდა იქონიოს ფაბრიკანტების ინტერესებზე. 1 ფ. ნედლ ბამბაზე დაწესებულია 3 ფუთი ხორბალი. მთავარ საბამბო კომიტეტს განზრახული აქვს 3,5 მილ ფ. ბამბის დამზადება.

მომავალი წლისათვის მებამბეობის პერსპექტივები შემდეგ სურათს იძლევა: სულ ნათესები აყვანილ იქნა 365 ათას დესიატინამდე, 5,110,000 ფუთის მოსავლით. თესლის საკითხი მომავალი წლისათვის საშიშროებას არ წარმოადგენს, რადგან სათესლე ფონდი აღდგენილია.

რედაქტორთან.

— „ძაღლი ახსენე და ჯოხი გვერდზე მოიდევიო“ შემომძახა რედაქტორმა, როცა ჯერ კიდევ რედაქციის კარებს არ გავშორებულიყავ მასთან მისასვლელად.—მართლა, ამხანაგო, „ნამუსიც კარგი საქონელია“—ო იტყვიან—ოთხი თვე კარგი დიდი დრო არის და ამ ხნის განმავლობაში უბრალო ბარათი მაინც მოგეწერა, რომ გაგვეგო მკვდარი იყავი თუ ცოცხალი. სულ—არაობას კი სჯობდა პატარ-პატარა ცნობები მოგეწვდინა, შენ კი ვითარცა თევზი წყალში!“...

ასეთ მკაცრ შეხვედრას მე არ მოველოდი; ავადმყოფობისაგან ფერდაკარგულ სახეზე ვიგრძენი რაღაცა სიწითლის მსგავსი და თან ძლივს გასაგონათ მოვახსენე:

„საპატიო მიზეზს, ამხანაგო, ჩემს სახეზე წაიკითხავთ, მხოლოდ ჯერ-ჯერობით ეს „ნაპოვნი წერილი“ მოვიტანე. მატარებლიდან რო გადმოვდიოდი იქვე დაგდებული ვნახე. წაიკითხეთ, იქნებ რაიმე საყურადღებო ნახოთ შიგ.

— დასტოვეთ! წარმოსთქვა მან და ჩემგან მიწოდებული „ნაპოვნი წერილი“ მაგიდის უჯრაში შეინახა. ამის შემდეგ მეტი ლმობიერი კილოთი დამიწყო ლაპარაკი ალბათ ჩემი განმარტება და ფერ დაკარგული სახე საპატიო მიზეზათ იქნა ცნობილი.

— „მაინც სად იყავი, კაცო, მთელი ზაფხული... ნახევარი შემოდგომა. ვინ ნახე, რა ნახე, რას აკეთებდი, მომიყევ. ცოტა ჩქარა... ხომ იცი?..

— მოკლედ მოგახსენებთ, ამხანაგო, ვუპასუხე მე, მხოლოდ რასაც ამ მოკლე საუბარში ვერ ამოვსწურავ, წერილობითაც შეიძლება... ეხლა ჯანზე უკეთ ვარ! ვიყავი გურიის სხვა და სხვა ადგილებში... ჩოხატაურში, ასკანაში, ოზურგეთში, ბახმაროზე... და რა ვიცი კიდევ სად... ყველას ერთბაშათ ვერ მოვიგონებ.

ჩოხატაურში სწორედ იმ დროს მომიხდა ყოფნა, როდესაც მეპარკეებს ფართლეულობას აძლევდნენ. მეტი სიადვილისათვის რიგი შემოეღოთ. დღეს რომელიმე ერთი თემის მეპარკეებს იწვევდნენ, ხვალე მეორესას და ასე ბოლომდი. ვინც პირველ რიგში მოხვდა, მეტის მეტად კმაყოფილნი დაბრუნდნენ მიღებული ფართლეულობით, შემდეგ კი შეიცვალა სახე: ფართალიც ნაკლები ღირსების აღმოჩნდა და ხალხიც მეტი უკმაყოფილო დარჩა ასეთი მოულოდნელობით. რიგზე დაწყობილ ქვითარების მიხედვით იწვევდნენ საწყობში დაბარებულ მეპარკეებს. წესიერებაც ჩინებული იყო, მხოლოდ ხან მილიციონერი, ხან მათი უფროსი, რომლებიც შეზარხოშებულნი იყვნენ მეტ ნაწილად, წაავლებდნენ ხელს ოვიანთ ნაცნობებს, უფრო ქალებს, შეიყვანდნენ საწყობში და რიგს გარეშე აარჩევიებდნენ და ააღებიებდნენ ხვედრ ფართალს. თუ ვინმე ხმას ამოიღებდა ასეთი „წესიერების დამცველებზე“ ხელათ დაიჭერდნენ და ციხეში გზავნიდნენ. მეც კინაღამ გამქაჩეს სულ უბრალო შემჩნევიზა, მაგრამ... მოუსვი ასკანისკენ. რაც უნდა იყოს, უფრო თავაზიან ხალხათ მეგულებოდა იქაურები. მივდიოდი ჩქარა, აღელვებული კაცის ნაბიჯით, უკანაც მალ-მალ ვიცქირებოდი. სიმღერა მომესმა და გამოვერკვიე: შუაგულ ასკანაში ქე ამომეყო თავი. ჩემს წინ მიმავალი ორი ახალგაზრდა განაგრძობდა სიმღერას:

როგორ არ მოვიხსენიებთ
ქებით ჩვენსა სამეულსა?..
მთელი უბნის ჭორიკანებს
იქ მოუჯერებენ გულსა... და სხვა.

დავეწიე, მივესალმე და ვკითხე მათ: რომელ სამეულზე მღერით მეთქინ. ერთმა მათგანმა მიპასუხა, რომ ეს ლექსი მთის პირის სამეულზე გამოთქვა ვიღაცამაო და განაგრძო: ერთად ერთი გასართობი მთის პირელებისათვის ეს კვირა დღეა, როდესაც სამეული საჩივრებს არჩევს ხოლმე. ყველა იქ მიეშურება, „სეირს“ უყურებს. არის საპატიო საჩივრები, რომლებსაც მართლა ჩვენ სოფლურ ცხოვრებაში ყურადღება უნდა მიექცეს, მაგრამ უმეტესობა სასაცილო საჩივრებია... ვინმეს რომ ცხვირს დააცემინოს და მოგვიანებით ღვთის წყალობა უთხრა, უსათუოდ სამეულში გიჩივლებს. დაგიბარებენ, თვითონ მომჩივანი არ გამოცხადდება, მეორეჯერ გიბარებენ და საქმის გარჩევას რომ შეუდგებიან, გამოვა..... არაფერი. ნამეტარი „გაპუსტიაკა“ სამეულმა საჩივრების მნიშვნელობა და... თავისი მნიშვნელობაც. ისეთ საქმეებსაც არჩევენ, რომლებიც მხოლოდ და მხოლოდ სახალხო სასამართლოს ეკუთვნის გასარჩევათ... დაათავა ახალგაზრდამ თავისი განმარტება სამეულზე.

— ეს რა მომივიდა, გავიფიქრე გულში, „ვაის გავეყარე და უის შევეყარე“—სწორედ ეს არის. მე ღმერთი არ მრწამს და მისი წყალობა მით უფრო. მოდი და ახლა ცხვირის დაცემინებაზე არ უთხარი არაფერი რომელიმე საჩივრებში დახელოვნებულ მთის პირელს. უსათუოდ დამიბარებენ სამეულში. მეორე გულმა მითხრა: რაღა ჩემს ჯინზე აუტყდებათ ეხლა ყველას ცხვინკვება. მაგრამ... „სიფრთხილეს თავი არ სტკივა“ მეთქინ და ცოტა ყოყმანის და ფიქრის შემდეგ უგანე გვაბრათისკენ. რაც უნდა იყოს—ასკანის ცენტრია; მთის პირის სამეულზეც ცოტა მოშორებით ვიქნებოდი.

ჩემს ბედზე იმ ღამეს სახალხო სახლში ადგილობრივი სცენის მოყვარეები წარმოდგენას დგამდნენ. მეც გადავწყვიტე დავსწრებოდი“.

— ამხანაგო! შემაჩერა რედაქტორმა, ლაპარაკი გაჭიანურდა, დანარჩენი დასწერეთ და შემოიტანეთ რედაქციაში. ეხლა კი მეტი დრო არა მაქვს, რომ ყური გიგდოთ... ნახვამდის!..

— ნახვამდის! უპასუხე მეც და გამოვედი რედაქტორის ოთახიდან.

(შემდეგი იქნება)

Топ.

ᲮᲔᲚᲘᲡᲬᲘᲤᲘ

— გამოვიდა „ხომლის“ მორიგი № 3, საიდანაც მოგვყავს შემდეგი ცნობები:

უაზბეგის გარდაცვალებიდან ოცი წლის შესრულების გამო.

მიმდინარე წლის დეკემბრის 10-ს სრულდება ოცი წელიწადი მწერალის სანდრო უაზბეგის გარდაცვალებიდან. სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირს განზრახვა აქვს აღნიშნოს ეს დღე ზეიმით.

ლიტერატურული ხუთშაბათები. ოქტომბრის 18-ს გაიხსნება სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის ლიტერატურული ხუთშაბათები.

კომპოზიტორი ირაკლი ჯაბადარი. ტფილისში ამ დღეებში მოელიან საზღვარ-გარეთიდან ირაკლი ჯაბადარს. როგორც გადმოგვცემენ მას დამთავრებული ჰქონია რამოდენიმე ქართული ოპერა. ირაკლი ჯაბადარი საზღვარ გარეთ იმყოფება 1913 წლიდან.

რეჟისორი გ. ჯაბადარი. რეჟისორ გ. ჯაბადარს, რომელმაც პირველად დაარსა ქართული დრამატიული სტუდია საზღვარ-გარეთ, შეეხსწავლია კინო-ხელოვნება. იგი ამ ჟამად მიუწვევია მოსკოვის ახელმწიფო კინო-ტრესტს თანამშრომლად.

ოპერა ვეფხის ტყაოსანი. სახელმწიფო ოპერამ მიიღო მიმდინარე სეზონში დასადგამათ ლეო ფალიაშვილის ოპერა „ვეფხის ტყაოსანი“.

მიხ. ჭიაურელი. ჭიაურელი, რომელიც ამ ჟამად გერმანიაში იმყოფება სკულპტურის შესასწავლად, საზოგადოების დიდი ყურადღება მიიქცია. იგი ამ ჟამად მუშაობს ერთს დიდ ქანდაკებაზე. ჭიაურელი საქართველოში დაბრუნდება მომავალი წლის მაისში.

მსახიობი მიხ. გელოვანი. მ. გელოვანი მიიწვიეს მიმდინარე წლის სახელმწიფო დრამის დასში.

კ. მარჯანიშვილი. რეჟისორი კ. მარჯანიშვილი დაინიშნა სახელმწიფო დრამატიულ ინსტიტუტის დირექტორად.

მხატვარი დ. გურამიშვილი. [illegible] ვარმა კომიტეტმა შუამდგომლობა აღძრა განათლების კომისარიატის წინაშე მხატვარ დ. [illegible] ლისათვის პენსიის [illegible] ...

ადა ნეგრი ქართულად. [illegible] ეტ იოსებ ბაქრაძის [illegible] ადა ნეგრის ლექსები, რომელიც ცალკე წიგნა[illegible] გამოვა.

„ილიონის“ გამომცემლობა. ჟურნალ „ილიონის“ სარედაქციო კოლეგიამ გადასწყვიტა ნაცვლ[illegible] ილიონის მორიგი ნომრისა გამოსცეს შემდეგი მწერ[illegible] ლების ახალი ნაწარმოებნი: აკაკი პაპავა „იები შ[illegible] მოდგომაზე“ (მოთხრობა) არ. ჯაჯანაშვილი „ქა[illegible] დაკება“ (პიესა) ი. გრიშაშვილი „პოეტები შუშ[illegible] ბახდში“ (პოტრეტები) ს. ფაშალიშვილი „ლექსები[illegible] და მარიჯან „ლექსები“. წიგნი დაიბეჭდება გა[illegible] სახლვრული ცალი და ხელის მომწერლები მიიღ[illegible] ბენ პირველ იანვრისთვის.

სამხატვრო სათათბირო. განათლების კომისარიატის მთავარ სახელოვნო კომიტეტთან დაარსდ[illegible] „სამხატვრო სათათბირო“, რომლის წევრებიდანა[illegible] მოწვეული არიან პოეტები. მხატვრები, მუსიკოს[illegible] ბი და სხვა. როგორც გადმოგვცემენ სათათბიროს[illegible] თვის მიუნიჭებიათ გადამწყვეტი ხმის უფლება.

სამხატვრო აკადემიაში. მისაღები გამოცდებ[illegible] სამხატვრო აკადემიაში დასრულდა, 60 მსურველთ[illegible] გან კონკურსით იქნა მიღებული მხოლოდ 17 კაც[illegible]

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

სახელმწიფო შემნახველი შრომის

კასები

ამ დღეებში იწყო მოქმედება სახელმწიფო შემნახველმა შრომის კასებმა.

ᲫᲘᲠᲘᲗᲐᲓᲘ ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲔᲑᲐ ᲨᲔᲛᲜᲐᲮᲕᲔᲚᲘ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲙᲐᲡᲔᲑᲘᲡᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲐ ᲞᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲘᲐᲢᲘᲡ ᲜᲐᲝᲤᲚᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲤᲐᲡᲔᲑᲘᲓᲐᲜ

გაუჭობესება, რომელსაც მიაღწია საბჭოთა ხელისუფლებამ ომეწველობის გამოცოცხლების დარგში და აგრეთვე სახალხო მეურნეობის აღდგენის საქმეში, იძლეოდა ამ უკანასკნელ წლებში მშრომელთა მდგომარეობის გაუჭობესების საშუალებას.

ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐ ᲛᲝᲗᲮᲝᲕᲜᲘᲚᲔᲑᲘ ᲡᲐᲒᲠᲫᲜᲝᲒᲚᲐᲓ ᲒᲐᲤᲐᲠᲗᲝᲕᲓᲐ

თუ უწინ ჰურის ულუფის ძიება ოცნებას წარმოადგენდა, ეხლა ფეხსაცმელის, ტანისამოსის და სხვ. მოთხოვნილების დაკმაყოფილება მორიგ საქმედ ითვლება.

ამისათვის საჭიროა მომჭირნეობა ნაოფლარის, მაგრამ მანეთის კურსი ეცემა და მოგროვილი ფული არ არის საკმარისი გაძვირებულ საქონლის შესაძენად.

მუშათა და გლეხთა მთავრობამ, რომელიც იცავს მშრომელთა ინტერესებს, გახსნა შემნახველი შრომის კასები.

ᲗᲣ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲘ ᲨᲔᲛᲜᲐᲮᲕᲔᲚ ᲙᲐᲡᲐᲨᲘ ᲨᲔᲘᲢᲐᲜᲡ ᲤᲣᲚᲡ ᲘᲡ ᲓᲐᲖᲦᲕᲔᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲤᲐᲡᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ.

შეიტანს რა კასაში 20 მილიონს, ერთი თვის შემდეგ შემტანი მიიღებს იმდენ მილიონებს, რამდენიც ღირს ის საქონელი, რომლის ყიდვაც მას შეეძლო ერთი თვის წინეთ ოც მილიონათ.

ᲒᲐᲘᲖᲓᲔᲑᲐ ᲤᲐᲡᲔᲑᲘ ᲡᲐᲥᲝᲜᲔᲚᲖᲔ ᲓᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲡ ᲘᲛᲓᲔᲜᲐᲗᲕᲔ ᲒᲐᲓᲘᲓᲔᲑᲣᲚ ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲡ ᲙᲐᲡᲘᲓᲐᲜ. ᲐᲛᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲨᲔᲢᲐᲜᲘᲚ ᲤᲣᲚᲨᲘ ᲨᲔᲛᲬᲐᲜᲡ ᲘᲫᲚᲔᲕᲐ 6 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘ.

სახელმწიფო შემნახველი შრომის კასები არამც თუ აზღვევს მუშების ნაოფლარს, ამასთანავე ის იძლევა საშუალებას ჯამაგირის დაზოგვით ხარჯისა. ეშინიათ რა მანეთის გაფასებისა და საქონლის გაძვირებისა, მუშები და მოსამსახურეები იჩქარიან აღებული ფულით რაც შეიძლება მალე შეიძინონ საქონელი, რაც იწვევს საქონლის გაძვირებას ეხლა არ არის საჭირო შრომის ნაოფლარის დახარჯვის სიჩქარე.

ᲠᲐᲞᲘ ᲤᲣᲚᲘ ᲨᲔᲢᲐᲜᲘᲚᲘᲐ ᲙᲐᲡᲔᲑᲨᲘ, ᲛᲘᲡᲘ ᲤᲐᲡᲘ ᲐᲠ ᲔᲪᲔᲛᲐ; ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲖᲔ ᲘᲧᲘᲓᲝᲡ ᲘᲡ ᲠᲐᲪ ᲔᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲔᲑᲐ.

ᲨᲔᲛᲜᲐᲮᲕᲔᲚᲘ ᲙᲐᲡᲔᲑᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚ ᲠᲘᲒᲨᲘ ᲒᲐᲘᲮᲡᲜᲔᲑᲐ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲠᲐᲘᲝᲜᲔᲑᲨᲘ.

შემნახველი შრომის კასები მოწოდებულია ემსახუროს პირველ რიგში მშრომელთ. ისინი მოაწყობენ მუშაობას ისე, რომ უფრო ხელმისაწდომი იყოს მუშა-კაცისათვის. იმუშავებს იმ დროს როცა მშრომელს შეუძლია კასაში შესვლა, შეიტანოს ან მიიღოს ფულები დაუბრკოლებლად.

შემნახველი კასები, შეაგროვებენ რა ფულს, დაეხმარებიან საბჭოთა სახელმწიფოს შეაშველოს ახალი ქადალდის ფულების გამოშვება, ე. ი. დაეხმარებიან იმაში, რომ

ᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲙᲣᲠᲡᲘ ᲒᲐᲮᲓᲔᲡ ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲢᲙᲘᲪᲔ

რაც საჭიროა მთელი სახალხო მეურნეობისათვის და პირველ რიგში მშრომელი ხალხისთვის.

ᲓᲐᲐᲖᲦᲕᲘᲔᲗ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘ ᲜᲐᲝᲤᲚᲘᲠᲘ

ᲛᲝᲗᲐᲗᲐᲕᲡᲔᲗ ᲤᲣᲚᲔᲑᲘ ᲨᲔᲛᲜᲐᲮᲕᲔᲚ ᲙᲐᲡᲔᲑᲨᲘ

კასა იხსნება ა. წ. 15 ოქტომბრიდან საზინასთან.

ამიერ-კავკასიის ფინ. კომისარიატი. 102 1—1